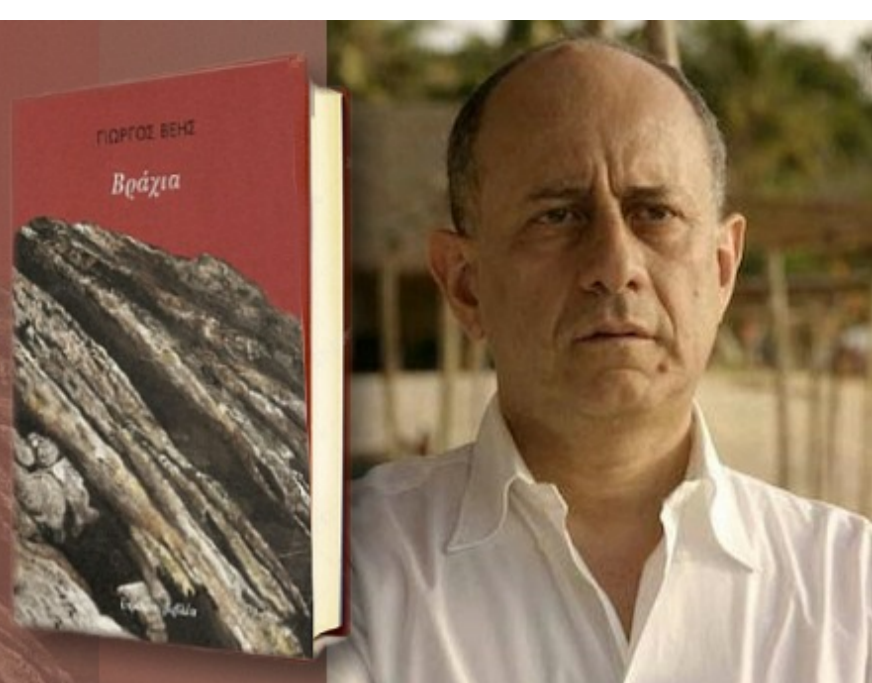

Αντί Κριτικής, Ας Μείνουμε Στα Βράχια

Του Χρήστου Νιάρου

Πριν αρχίσω να ξεφυλλίσω τα βράχια της καινούργιας ποιητικής συλλογής του πολυγραφοτάτου Γεωργίου βέη, ας κάνω ορισμένες αναγκαίες εισαγωγικές παρατηρήσεις. Κάτι σαν πρόβα στον αέρα και σκέψεις στο χαρτί. Γνώριμος σε εμάς εδώ, στην Μελβούρνη, αφού άραξε το καράβι της πορείας του, στο λιμάνι μας, με την ιδιότητα του γενικού προξένου.

Μια θητεία πετυχημένη, τόσο ως πρόξενος όλων των Ελλήνων, όσο και σαν άνθρωπος των γραμμάτων και των διαλέξεων. Περάσανε αρκετά χρόνια, από τότε. Σχεδόν είκοσι και βάλε. Με τους αριθμούς δεν θα τα πάμε και τόσο καλά, στο κείμενο τούτο. Μιλώ για τις ακριβείς χρονολογίες. Θέλω να πιστεύω πως με τις λέξεις και τις προεκτάσεις τους, ότι μάλλον θάνατι καλύτερα. Και τα έργα και τα λόγια του Γ.Β, στην παρουσία του ,εδώ,στην Μελβούρνη, πρόσθεσε και έδωσε, έναν άλλο χαρακτήρα και χρώμα, στην ομογένεια και στον καθένα.

Όπως και, με την παρουσία του στους οργανισμούς της παροικίας,στις εκδηλώσεις τους αλλά και με ραδιοφωνικές συμπράξεις,στο πρώτο 24 ωρο ελληνικό ραδιοφωνο της μελβουρνης ,απο την συχνότητα του 3χγυ ραδιο ελλας . Κάναμε κάπου δεκαπέντε εκπομπές, με τον γενικό τίτλο, μουσικήν ποίει και εργάζου, Φράση παρμένη απο τους διαλόγους του Πλάτωνα και πιο συγκεκριμένα από τον Φαίδων. Στο συγκεκριμένο διάλογο, το κυρίως θέμα, είναι η αθανασία της ψυχής.

Αλλωστε τόσο ο Πλάτωνας, όσο και ο Αριστοτέλης, όπως και οι άλλοι μακρινείς μας συγγενείς,χρησιμοποίησαν τους μύθους, σαν πολύτιμα εργαλεία και ενότητες στα έργα και στις συνομιλίες τους. Η δε μουσική, σαν λέξη, εννοείτε με την ευρύτερη της έννοια. Της γενικότερης δηλαδή λειτουργίας της, ως σημαντικός αρωγός παιδείας σε όλες τις στιγμές στην ζωή μας.

Νύχτες λοιπόν, συνήθως Παρασκευές,αλλά και κάποια Σάββατα, γινότανε αυτές οι παρουσιάσεις και οι προσεγγίσεις, μέσα απο τα ραδιοκύματα. Εκπομπές λόγου και πολιτισμού. Συνήθως δίωρες, αλλά τις περισσότερες φορές ο χρόνος δεν ήταν αρκετός. Εκπομπές που αγαπηθήκανε,από όλη την ομογένεια, τόσω της μελβούρνης, όσο και των άλλων πολιτειών. Τότε δεν υπήρχανε κινητά για τους περισσότερους, ούτε και μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι αισθήσεις και οι ανάγκες, περνούσανε, από διαφορετικά κανάλια. Άλλες εποχές και διαφορετικοί οι τρόποι επικοινωνίας.

Και η τέχνη σε όλες της τις εκφράσεις, ειδικά για τον απόδημο, ήταν και είναι, ένα πολύ σημαντικό κομμάτι στην ζωή του. Ταυτότητας και συνέχειας.Είναι σκληρή η ξενιτιά, η αποδημία και εφόσον αγαπάς δύο πατρίδες, πρέπει και νασαι βράχος και κύμα και στεριά.Όπως ακριβώς συμβαίνει και στην έκφραση και στην λειτουργία της ποιητικής συνείδησης.

Συνυπάρχεις, συμπορεύεται, συμπλέεις και με το ορατό και το μη ορατό. Ετσι οι αποστάσεις, οι ωκεανοί, το κάθε δευτερόλεπτο,αποκτούν μια διαφορετική θέση στο χάρτη της καθημερινότητας και των αναστοχασμών του καθενός. Όπως και οι λέξεις, όταν έρχονται από μακρινές εποχές. Αποσπασματικά καταθέτω, κάποιες σκέψεις και κουβέντες,που είχα με το ποιητή και δημιουργό Γεώργιο Βέη, τότε, που πέρασε από την Μελβούρνη. Σημαντικότερα, δε, ήτανε και σποραδικά, τα άρθρα του, στον παροικιακό τύπο, από τα ταξίδια του στην Ασία αλλά και η κριτική ματιά για τους πρωτοεμφανιζόμενους ποιητές και πεζογράφους. Τότε που το διαδίκτυο,ξεκινούσε, πολύ αργά και υπήρχανε ακόμη φαξ, κασέτες και μολύβια.

«Από πολύ παλιά, από τότε που άρχισα να καταλαβαίνω τον κόσμο και ένα μέρος του εαυτού μου,διαπίστωσα, οτι ο Παρμενίδης, έχει μάλλον δίκιο. Δηλαδή ένα είναι το παν, και η κίνηση είναι φαινομενική. Ο κόσμος είναι μέσα μας. Νομίζουμε ότι τα πάντα αλλάζουν. Ο κόσμος δεν είναι μόνο απλός (Γ.Σεφέρης), αλλά και ο αυτός,ίδιος και απaráλλαχτος. Αλλωστε ο ποιητής είναι ένας αληθινός αρχιτέκτονας. Ξαναφτιάχνει τον κόσμο και συνεργάζεται με την φύση ως μέγας οραματικός οικολόγος. Και ξέρει να διαβάσει το μέλλον,που γιαυτον είναι παρελθόν (παραθέτω επιγραμματικά Έλιοτ, Ζήνων ο ελεάτης, Νίκος Καρούζος κλπ κλπ). Η νεα γλώσσα των οραμάτων του ποιητή,γενικά, είναι η γλώσσα που θα χρησιμοποιήσει ο λαός του, όταν, θα θελήσει,να εκφράσει το Υψηλό, την Ομορφιά, τον Θάνατο, την Αθανασία.»

Ας μην μακρηγορούμε και ας μπούμε σε γραμμές του τωρινού βιβλίου του, αν και το χτές συνεχίζει και στο σήμερα,να μας προσδιορίζει.

Με βάση τον τίτλο, βράχια, της καινούργιας του δημιουργίας, ο ταξιδευτής, αναχωρητής και επιστρεφόμενος, από τόπους και χρόνους, λογοτέχνης Γ.Β, συνεχίζει, την πάγια τακτική του και τολμώ να πω την ειμαρμένη του και σε αυτό το βιβλίο. Γιατί, απλά τα ποιήματα, οι γραφές του, είναι ακλόνητα, και μετακινούμενα μετερίζια, από πλευρά και να τα δείς. Σταθερές αξίες και ρίζες γερές, που τον ακολουθούν σε όλα τα λιμάνια και από τις γειτονίες που προαυλίστηκε και εζησε. Τον ορίζουν, τον προεκτείνουν, στα όρια δε των φωνηέντων και της μεταφοράς των προτάσεων, τον ολοκληρώνουν. Λογαριασμοί Που μένουν όμως ανοιχτοί, με ευγένεια και ενσυναίσθηση, με την γλώσσα, την δομή της, τα δρώμενα του ορατού, τις εκπλήξεις του πάθους, την ηρεμία και τον πόνο του στιγμιαίου, και μπροστά μας ξαναβρίσκονται για δεύτερη και Τρίτη ανάγνωση .Να φτιάξουμε δηλαδή ενα μύθο, μέσα από το μύθο του δημιουργού.Δομή και ξανακτίσιμο, της κάθε στιγμής,με υλικά, που υπάρχουν γύρω μας. Στην γειτονιά των ματιών και των ονείρων του καθενός. Ας ξεκινήσουμε, το ταξίδι της ανάγνωσης.

Στο Προαύλισμα

Ετσι ξεκινάει, ο πρώτος βράχος, το πρώτο ποίημα της συλλογής. Ποίημα, για χειμώνα και καλοκαίρι. Η γραφή άλλωστε δεν έχει εποχή. Οι εποχές είναι η πρόφαση για το ταξίδι,την γραφή, την πίκρα, τον έρωτα, την διάρκεια. Η ακριβής δικαιολογία και το εφελτήριο. Σε όλη του την συλλογή, ακούει, ως παρατηρητής και παρατηρούμενος, τον χρόνο. Τον πανδαμάτωρ. Το απόλυτο της καταβύθισης και της άνωσης του, για να μιλήσουμε με όρους φυσικής, πρέπει να βρει το χώρο του για να ανασάνει, σε άλλο πλαίσιο. Στο κάδρο του χρόνου, όλα σχετικά. Δεν μένει όμως εκεί μόνιμα. Ο Γ.Β «ανοίγει το παράθυρο κι είναι χτες» σημειώνει σε μια στροφή. Θα έλεγα σε μια χαρακιά του βράχου του. Στο δέρμα του χρόνου, γίνονται πολλά. Και ταυτοχρόνως απαντάει σε αλλη γραμμή «το μειλίχιο φως αγγίζεται, το ακούς, να κυματίζει σαν στοργή, να σε φέρει πιο κοντά στο παν».

Και ταξιδεύει, στις γραμμές των ποιημάτων, με τον κορυδαλλο, με τα κρασοπούλια, με το κλαδί της μηλιάς, τον κάστορα, στο απομεσήμερο Κυριακής, στα κλαδιά Σημύδας, στον ευκαλύπτο της πλατείας, στο σφρίγος της μέλισσας, στην συκομουριά. Δεν έχει σταματημό. Πλοίο διαρκείας είναι η χώρα μας λέει ο καπετάν Οδ. Ελύτης. Και δω, ο Γ.Β, στην ανάπτυξη στίλβοντος ποδηλάτου, ορισμό της ποιήσης κατά Α. Εμπειρικού, τον προεκτείνει και τον γεμίζει. Γίνεται, ποδήλατο, δρόμος, αφορμή, πληγή, ματιές. Αρμενία, Βέροια, Ταΰγετος. Και όχι μόνο. Το καθετί, τοπίο και λόγος, τον έχει σημαδέψει. Γιατί το προαύλιο, στο εντός του τείχους του σώματος, είναι το μπαλκόνι, το σκαλοπάτι και το αγνάντεμα, για το πέρασμα στο απέναντι. Στο κάθε τι απέναντι, ο ποιητής Γ.Β, αυτό αναλύεται, μονολογεί, καταγράφει. Γίνεται ο ίδιος αναγνώστης, σημαίνον και σημαϊνόμενο. Τον παει και τον ταξιδεύει, μέχρι και τους άδειους περιστερώνες. Τι λέει, εκεί, ο Γ.Β.

Ας τον ακούσουμε «ετσι είναι τα μάτια μας πολλές φορές / λες και οι εικόνες, ολόκληρα τοπία/ ιδίως τα θέαματα των ημερών/ υπάρχουν αποκλειστικά και μόνο / για τα όνειρα των παιδιών». Ολοι οι χρόνοι, παρόντες και μη και εξαιρούμενων συντακτικών ακριβείας, μακρινών και κοντινών, καταλήγουν στα βράχια. Η ηχώ και ο αχός τους. Στο θέαμα τους. Στο θέλω των ονείρων της αθωότητας, αλλά και στην νύχτα που επέρχεται. Το τοπίο εκεί, γίνεται αλλιώς. Οι συλλαβές του ποιητή, περιδιαβαίνουν, βουνά, ρυάκια, πόλεις του εδώ, πόλεις του εκεί. Συσσωρεύμενες μνήμες, που δείχνουν νάχουν αντοχές. Από μια άλλη τους γωνία καημοί και όνειρα, τις χαρακτηρίζουν. Οπως ακριβώς, το μέτρημα του καημού, στο τραγούδι, του θεοδωράκη βράχο βράχο.

Μετράει ακριβοδίκαια τις λέξεις του ο ποιητής. Γιατί είναι πληγές, εργαλεία και οικόπεδο. Πατάει στις λέξεις στέρεα και τις πετάει στον ουρανό και στις σελίδες με μαεστρία. Γράφει «ενα ακόμη οικόπεδο Χιροσίμα η γλώσσα μας». Και άλλου απαντάει «της κάθε μέρας ο ρυθμός / να μην είναι είναι σπασμένο αγγείο, αλλα δύναμη». Το παρελθόν, αξιολογικά και λόγω φλέβας, είναι ένας βράχος, σαν σύνορο αλλά και πέρασμα αυτογνωσίας.

Στο φαίνεσθαι και στο είναι, συνεχίζει να σκαλίζει των βράχων την σιγουριά και την σιωπή τους για ναρθουν τα καλύτερα, που έχουμε ξεχάσει. Γράφει εκεί «μαθαίνουμε πάλι από την αρχή/ ισότητα, γαλήνη και μουσική». Δεν μπορώ να διακρίνω, να ξεχωρίσω κάποια ποιήματα από τα άλλα της συλλογής. Αλλωστε όλες οι γραφές είναι καλές. Ειδικά όταν το αυθόρμητο με σαφήνεια κατατίθεται και εκπέμπεται, τότε γυρνάς ξανά και ξανά, στις σελίδες και το κοιτάς στα μάτια και στις όποιες ρυτίδες έχει αφήσει ο χρόνος. Ο Γ.Β, κουβαλάει την αθανασία των βράχων μέσα του και βγάζει όλη την αλμύρα και την ξηρασία τους, από το πρώτο ποίημα της συλλογής «προαύλισμα» μέχρι το τελευταίο «τα επινίκια».

Σελίδα Σελίδα

Στο ενδιάμεσο, υπάρχουν εξέχοντα δημιουργήματα, που θα αντέξουν πιστεύω στο αύριο, της γραφής και του πολιτισμού γενικότερα. Θα κλείσω, με δυο γραμμούλες, από την πατρική του γειτονιά, την Σάμο, και που φέρουν τους τίτλους Καρλόβασι Σάμου και Κουμείκα Σάμου. Εκεί βρίσκεται (το εκεί, ταξιδεύει στην αλφαβήτα της ζωής μας, να μην τα ξαναλέμε) «το στοργικό παρόν της ανάμνησης» του Γ.Β και που καταφέρνει «να με αγγίζει στο φτερό η πατρίδα». Ο τόπος είναι η αφορμή, και ο καθείς έχει τις αναμνήσεις του, ως ασφαλιστική δικλείδα μεν αλλά και σαν όνειρο. Για τις δοκιμασίες της καθημερινότητας.

Δηλαδή, το δικό του αναγνωρίσιμο βράχο, τον θυμάται και τον τιμά. Και όσα χρόνια και όσους τόπους και αν πέρασε, θάναι εκεί. Το αίμα και η όποια ιστορία του θάναι εκεί. Ωμά και ξάστερα. Ποτέ ένα ποίημα δεν τελειώνει εύκολα. Το ξέρουν και τα βράχια. Το ξέρει και ο Γεώργιος Βέης. Από οποια πλευρά και να τους αγναντεύει και να τους περπατάει, από οποίο κάτοπτρο και αναστοχασμό, να τους ορά, διπλωματικά και λυρικά, εκπέμπει το μήνυμά του. Πως; Σε μια ακόμη του γραφή, πάλι στην Σάμο. Στο Ηραίο.

Ο καθένας έχει μια εικόνα κοντά στα κύματα. Νοερά έστω ας την φτιάξουμε και ας προσθέσουμε (εστω και ας αφαιρέσουμε, γιατί όχι) μερικά στοιχεία, που μας ερχονται αυτή την στιγμή. Με φύκια, με μπαλκόνια, με κύματα, με αέρηδες, με ωκεανούς, με ιδρώτες, με φεγγάρια, με θάλασσες, με βουτιές, με μεσημέρια. Ας χρησιμοποιήσουμε μόνο αυτά. Και τι λέει ο Γ.Β κοντά στα κύματα «αυτός ο σκουροπράσινος πίνακας / με το χρυσάφι του εδώ κι εκεί / είναι πλέον το βιβλίο σου / η ανανέωση των συνειρμών».

Το ξεφυλλισμα της ζωής έχει αρκετούς βράχους και από πολλές πλευρές, μπορεί κανείς να τους διαβάσει. Που σημαίνει ο καθένας έχει, την δύναμη, να κάνει την βουτιά μέσα του και να βγεί στο φως και στις αποχρώσεις του, όπου και όπως και νάναι. Αρκεί νάναι ο ευαυτός του, στο ταξίδι της στιγμής και της ομορφιάς.

Οι σελίδες διαβατηρίου γραφής του Γεωργίου Βέη, έχουν σφαγιστεί από τους τόπους, τους χρόνους και τις λαλιές που πέρασε. Τα σύνορα τους, τα όρια τους, φαίνονται πεντακάθαρα μπροστά μας σε αυτό το βιβλίο. Οι δικές μας σκέψεις, σαν κινούμενοι βράχοι, σαν σελιδοδείκτες, το συμπληρώνουν. Η σφραγίδα της γραφής, το σώμα των αισθήσεων, των λέξεων αλλά και η ισορροπία των γεύσεων του νοσταλγικά και ακριβοδίκαια, μας ταξιδεύουν, από σελίδα σε σελίδα. θέλω να πιστεύω, το ίδιο θα γίνει και στο επόμενο του δημιουργήμα γραφής.

* Ο Χρήστος Νιάρος, ασχολείται με τον ταξιδιωτικό χώρο και τα ΜΜΕ. Κείμενα του βρίσκονται και σε περιοδικά και ιστολόγια Και συνεχίζει.
ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ 2021

